

Mange ere bange for Fattiggaarderne og se umildt paa dem. Jeg tror nu, at man i mange Tilfælde tager fejl, naar man ser saaledes paa dem, at man ikke betragter dem som heldige Institutioner. Jeg tror, at de ere som Regel ret heldige Institutioner. De Fattiggaarde, jeg kjender — og jeg kjender en meget stor Del Fattiggaarde paa Landet — ere i Virkeligheden humanit indrettede, særlig hvor en enkelt Kommune har sin Fattiggaard, og ikke flere Kommuner have slaet sig sammen, thi jo flere Kommuner der slaa sig sammen, desto større Karakter af Dvangsanstalter, desto større Krænkelse af den Enkeltes Frihed er det at bringe ham paa Fattiggaarden, og desto strengere er Tonen der og desto skarper Reglementet paa disse Fattiggaarde. Derfor er jeg absolut imod, at 4—5 Kommuner slaa sig sammen og lave disse store Fattiggaarde. Paa de ganske smaa Fattiggaarde derimod, som staa ubelukkende under en Kommunes Opsyn, og ikke have for stort et Landbrug, vil man kunne ordne en Levevis for de Fattige, som de efter Omstændighederne kunne finde sig særdeles vel fornøiede med. Vil man gjøre nogen Forandring der, kunde man vedtage en Bestemmelse om, at Børn ingenstunde maatte opdrages paa Fattiggaarde, undtagen naar de ere der sammen med deres Forældre, i saa Fald bliver det nemlig en anden Sag; jeg vil nemlig ikke raade til, at man stiller Børnene fra deres Forældre, at man sætter Forældrene paa Fattiggaarden og anbringer Børnene udenfor den. Jeg tror, at man meget godt kan lade Børn være der med deres Forældre, men andre Børn bør man ligesom forbyde at optage paa Fattiggaarden. Jeg er en Modstander af, at Børn komme paa en saadan Anstalt og Dag ud og Dag ind føle sig som hørende til det offentlige Fattigvæsen. Jeg tror, at hvis Kommunalbestyrelserne vilde gjøre sig nogen Umage derfor, vilde det aldrig være vanskeligt at faae Børn anbragte i almindelig gode Hjem for en rimelig Betaling, og derved vilde der være vundet Meget. Derved vil Børnet kunne særdes mellem sine jævnaldrende Bybørn, uden at de pege paa det som et Fattiggaardsbarn, som et Barn af en særlig Klasse. Det voxer da op sammen med de andre Børn og har ikke de mange Krænkelse, som følge med at være et Fattiggaardsbarn. Det lever som alle de andre Børn, og hvor Pengene komme fra til dets Forsørgelse, kjender det ikke. Derved kommer det til at leve som andre Børn under tarvelige Forhold og vænnes til det samme Liv som de andre. Jeg tror, at det vilde være heldigt, om man kunde træffe

en saadan midlertidig Bestemmelse. Naar jeg taler om dette, gaar jeg i det Hele ud fra, at man i al Opdragelse skal modarbejde Kaserisering af Børn. De store Opdragelsesanstalter, hvor man sammenhober Hundreder af Børn, om de ere aldrig saa lærde eller fine, mener jeg ere uhyre skadelige. Herlufsholm eller Sorø Akademi eller hvad de nu hedde, ere som Sammenbunkninger af Børn skadelige; enten man nu kalder disse Anstalter for Anstalter for bedre Folks Børn eller for svage Børn eller for moralsk fordervede Børn, saa er Systemet med at kaserisere Børn altid forkasteligt, og det er kun et Spørgsmaal, hvor det er mest forkasteligt; skulde der være nogen Forskel heri, maatte det vel være mest skadeligt for de fattige Børn, der blive betegnede som Fattiggaardsbørn. Der er endnu forskellige andre Bestemmelser, sigtende til at træde humanit op, under den nuværende Fattiglovgivning, som man kunde vedtage, og man skulde i det Hele og Store arbejde paa at faae hele denne sammenhængende Klasse af Lovforslag frem, som virkelig vil komme til at hde de værdige Trængende en Hjælp, som Samfundet kan være det bekyndt, og som ikke berøver dem nogen af deres borgerlige Rettigheder. Derved tror jeg, at man vilde komme ind i den bedste og sundeste Gænge vedrørende dette Forhold. Jeg kan altsaa ikke Andet end være den ærede Indbringer af dette Lovforslag taknemlig for, at han har bragt det frem. Derved har han jo sat det under Diskussion, samtidig med, at de andre Forslag ligge i Luften og blive diskuterede ude i Befolkningen. Derved vil der ligesaa vel som ved Behandlingen her i Thinget kunne skabes en offentlig Mening i dette Spørgsmaal, og da tør man nære det sikke Haab, at der nok vil komme en Lov ud af det. Med Hensyn til de enkelte Bemærkninger er, saa vidt som jeg kan se, de væsentligste Indvendinger mod Enkeltighederne i Forslaget allerede gjorte af de ærede foregaaende Talere, og særlig kan jeg henholde mig til de Bemærkninger, som det ærede Medlem fra Mors (C. Ravn) fremkom med, idet de ramte og saa væsentlig de Indvendinger, som jeg har mod Lovforslagets Enkeltheder. Det skal jeg altsaa ikke indlade mig paa, men blot resumere min Betragtning af Forholdet derhen, at jeg ønsker, at dette Lovforslag skal nyde Fremme, saaledes, at det Udvalg, som eventuelt faar med Sagen at gjøre, bestandig maa holde sig for Die, at dette Forslag bør være et Led i den Række af Lovforslag, som sigter paa at træde hjælpende og understøttende til lige overfor den ubemidlede Befolkning,